

DINAMIKA LETA EKONOMSKI VAŽNIH VRSTA LEPTIRA NA PODRUČJU SOMBORA TOKOM 2007. I PROGNOZA ZA 2008. GODINU

Dragan Vajgand

Agroprotekt doo, Sombor

Email: vajgandd@sbb.co.yu

Izvod

U radu su dati podaci o pojavi vrsta: *Loxostege sticticalis*, *Ostrinia nubilalis*, *Autographa gamma*, *Helicoverpa armigera*, *Spodoptera exigua*, *Lacanobia oleracea*, *Mamestra brassicae*, *Agrotis ipsilon*, *A. exclamationis*, *A. segetum* i *Hyphantria cunea*, na svetlosnoj klopcu u Somboru, tokom 2007. godine. Brojnost registrovanih leptira je uporedena sa višegodišnjim prosečnim letom (1980-2004).

Za vrste *A. gamma*, *H. armigera*, *L. sticticalis*, *S. exigua* i *A. ipsilon* dugoročna prognoza se ne saopštava, jer su selice. Za *M. brassicae* i *O. nubilalis* saopštava se negativna prognoza za prvu generaciju 2008. godine. Za vrste *L. oleracea* i *H. cunea* se saopštava pozitivna prognoza, ali je brojnost bila niska, pa se predpostavlja da prva generacija, tokom 2008. godine, neće biti ekonomski značajna na širem području. Za vrste *A. exclamationis* i *A. segetum* se, takođe, saopštava pozitivna prognoza za 2008. godinu. Ako se uzme u obzir brojnost tokom 2007. godine, onda se može očekivati da će već prva generacija ovih vrsta, tokom 2008. godine, lokalno, biti ekonomski značajna.

Ključne reči: Lepidoptera, svetlosna klopka, dinamika leta, prognoza.

UVOD

Praćenje brojnosti i dinamike leta leptira, od velikog je značaja za davanje prognoze pojave vrsta koje mogu biti štetne. Ona je osnova za korišćenje integralnih mera zaštite bilja.

Tokom 2007. godine praćena je brojnost preko 150 vrsta leptira, koji lete noću. U radu će biti dati detaljni podaci o letu leptira tokom 2007. godine za sledeće vrste: *Loxostege sticticalis*, *Ostrinia nubilalis*, *Autographa gamma*, *Helicoverpa armigera*, *Spodoptera exigua*, *Lacanobia oleracea*, *Mamestra brassicae*, *Agrotis ipsilon*, *A. exclamationis*, *A. segetum* i *Hyphantria cunea*. Kod vrsta gde je to moguće, daje se i prognoza pojave za 2008. godinu.

U cilju objašnjenja dobijenih rezultata o dinamici leta, uporedeni su podaci o srednjim mesečnim temperaturama i mesečnim količinama padavina za 2007. godinu, sa višegodišnjim prosečnim vrednostima.

Metod rada

Za prikupljanje leptira je korišćena svetlosna klopka, tipa RO Agrobečeđ, postavljena na južnoj periferiji Sombora. Tokom 2007. godine svetlosna klopka je bez prekida radila u periodu od 1. maja do 10. oktobra. Leptiri su svakodnevno uzimani na obradu u laboratoriji. Dnevni podaci o broju leptira na klopcu su prikazani po dekadama (Tab. 1).

Abstract

FLIGHT DYNAMICS OF ECONOMICALLY IMPORTANT LEPIDOPTERA IN THE SOMBOR AREA DURING 2007 AND FORECAST FOR 2008

Dragan Vajgand

Agroprotekt, Sombor, Serbia

Email: vajgandd@sbb.co.yu

Species *Loxostege sticticalis*, *Ostrinia nubilalis*, *Autographa gamma*, *Spodoptera exigua*, *Agrotis epsilon* and *Hyphantria cunea* were with very low numerousness during 2007, compared with the average for the period 1980 to 2004. *Helicoverpa armigera*, *Lacanobia oleracea* and *Mamestra brassicae* had twice lower numerousness. *H. armigera* caused important economically damage in vegetables and irrigated crops. *L. oleracea* and *M. brassicae* caused damage only in vegetables. *Agrotis exclamationis* and *A. segetum* had higher numerousness than the average and they caused damage in vegetables and field crops.

Forecast was not given for migrant species. It was given negative forecast for the first generation of *O. nubilalis* and *M. brassicae* in 2008. For the species *L. oleracea*, *H. cunea*, *A. exclamationis* and *A. segetum*, it was given positive forecast.

High temperature caused 15 days early occurrence of the second generation of the species *L. oleracea*, *M. brassicae*, *A. exclamationis* and *A. segetum*. In the case of *A. segetum* and *O. nubilalis*, there were registered a third generation.

Key words: Lepidoptera, light trap, flight dynamics, forecast.